

АНГЕЛ КАРАЛИЙЧЕВ
ПРИКАЗКА ЗА БЕДНИЯ РИБАР

chitanka.info

Имаше в миналото един рибар. Той живееше на морския бряг в къщурка, покрита с тръстика. Всичкото му имане бяха две малки русокоси девойчета и една вехта мрежа, с която ловеше риба. Двете девойчета помагаха на майка си, шетаха в къщи, носеха вода със стомните от чешмата, поливаха цветята в градината и вечерно време кърпеха скъсаната мрежа, докато майка им наготви вечерята и баща им се върне от пазара. Всеки ден бащата ходеше по пясъка край морето, хвърляше мрежата и ловеше дребна риба. Изсипваше я в едно кошче. Като напълнеше кошчето с риба, той отиваше в града, продаваше я и с получените пари купуваше за децата си хляб и дребни подаръци. Децата бяха много доволни от своя баща и не му се сърдеха, ако някога не можеше да хване риба и се върнеше в къщи с празни ръце.

Една сутрин рибарят прехвърли през рамо закърпената мрежа, взе празното кошче и слезе по пътеката към морето. Нагази хладния пясък и когато стигна до водата, запретна крачолите и ръкавите си, приготви мрежата, надипли я.

— Хайде — рече си той, — дано днес сполуката ме споходи и да напълня кошчето с риба, защото съм дал обувките на двете си момиченца на обувчаря и трябва да платя за кърпежа. Ако не спечеля пари, довечера не ще мога да ги взема, а децата не бива да ходят боси, ще им помръзнат краката.

Щом изрече тия думи, рибарят метна мрежата. Тя се разтвори като малко облаче и се спусна към водата. Бързо потъна. Рибарят хвана въжетото и го изтегли. Събра мрежата и се опита да я измъкне, но тя беше загребала нещо много тежко и не мърдаше. Рибарят се почеса по тила, помисли малко и бързо завърза края на въжетото за едно крайбрежно дърво. Сетне се съблече, влезе във водата, почна да се гмурка и с голяма мъка избута мрежата навън. Сърцето му затупка, когато видя, че в мрежата се е заплело едно малко, но тежко засмолено буренце.

— Навярно туй буренце е пълно с жълтици — рече развълнуван бедният рибар и го освободи от мрежата.

Търкулна го на пясъка. Захвана трескаво да го оглежда и остана разочарован, когато откри, че бурето е пробито и пълно догоре с пясък. Въздъхна, почисти мрежата, изхвърли камъчетата и кривите раци и отново я метна във водата. Този път мрежата беше свършено лека и излезе на брега празна. Някъде на крайчеца в конците се беше

замотала само една рибка с големи рубинени очички и с червена опашка. Рибарят протегна ръка и я освободи от конците. Сетне я хвърли в кошчето. Рибката, като се видя на сухо, подскочи три пъти и проговори с тънко рибено гласче:

— Хей, рибарино, какво правиш? Защо ме оставяш в този сух кош, не знаеш ли, че аз мога да живея само във вода? Моля ти се, пусни ме пак в морето.

— Стой си в коша, ей сега ще ти хвана още другарки! — рече рибарят и отново почисти мрежата си.

— Слушай — обади се повторно рибката, — ако ме върнеш отново в морето, обещавам ти да се явя на помощ, когато те застрашава най-голяма опасност!

— Че с какво можеш да ми помогнеш ти — една нищо и никаква рибка? — попита рибарят.

— С хитрост — отговори рибката. — Аз съм най-хитрата рибка в морето. Едно време Хитър Петър, като плаваше с лодка, си изтърва торбата с хитростите. Аз влязох в падналата на морското дъно торба и изядох всичките хитрости. Сега главата ми е пълна с ум.

— Ами как ще те повикам, когато ми потрябваш?

— Как ли, подсвирни три пъти тихо с уста и аз ще се явя.

Рибарят се замислил и си рече: — Каквото с нея, такова и без нея! — наведе се, хвана рибката за червената опашка и я хвърли отново в морето. След това приготви мрежата и за трети път си опита късмета. Потегли мрежата навън, но този път тя беше още по-тежка, отколкото първия път. Повторно влезе под водата озадаченият рибар и избута тежката мрежа. Като я измъкна най-сетне на пясъка, що да види: вътре се търкулна една делва, кована от желязо, запушена с печат от черна смола. Рибарят се наведе и погледна печата на смолата. На печата пишеше: „Михаил, ковач на оръжия, 1246 г.“

Рибарят, разтревожен, погледна делвата. Сърцето му силно затупка. С трескави пръсти се залови да люци смолата.

— Навярно този ковач е хвърлил в морето желязната делва преди седемстотин години. Я да видя какво има вътре!

Дълго клати ръждивата запушалка и най-сетне я измъкна. Тогава стана чудо, което накара зъбите на рибаря да затракат... От желязната делва започна да излиза гъст чер пушек. Тоя пушек се изви до небето и захвана да се разлива по пясъка и над морето. Сетне започна да се

събира, да се сгъстява още повече и изведнъж се превърна на огромен великан с огнени очи, с уста като пещера, със зъби като тесли, с остри хищни нокти и с космати гърди.

Най-напред чудовището разтвори устата си и размаха ръце уплашено:

— Господарю — извика то с гръмовит глас, — ти си най-добрият ковач на земята, ти нямаш равен на себе си, моля ти се, смили се над мене и не ме убивай. Пощади живота ми, Михаиле!

Рибарят, ужасен, се дръпна назад и погледна накъде ще може да избяга.

— Какво говориш? — продума той и зъбите му затракаха. — Ковачът Михаил е починал преди 700 години. Надгробната му плоча е запазена в музея. Тя е нашарена със старобългарски букви. Аз не съм никакъв господар. Аз съм един беден черноморски рибар. А ти кой си?

— Аз съм духът на злото и на разрушението.

— Ами какво правиш в тая делва?

— Затвори ме едно време в нея хитрият ковач Михаил.

— Че защо те затвори?

— Ще ти кажа. Михаил Ковач имаше железарска работилница в Несебър. Докато той неуморно дигаше стоманения чук и правеше оръжия, клепаше сърпове и точеше секири, неговият по-малък брат скиташе по механите и пиеше вино с пръстени гърнета. Веднъж малкият брат надникна в работилницата. Беше пиян.

— Какво искаш? — попита Михаил своя брат.

— Искам да напуснеш ковачницата.

— Но тая ковачница е моя.

— Не е твоя, ами е бащина.

— Когато почина нашият баща, ти нали получи своя дял — паднаха ти се къщата и двете ниви, но ти всичко пропи, защо си дошъл сега?

— Дошъл съм да поема ковачницата и да те прогоня оттук!

Скараха се двамата братя здравата.

— Къде ми е тежкия меч? — викна пияният.

— Ето го! — обадох се аз, откачих от стената най-тежкия меч и му го подадох.

Тогава пияният удари брата си по главата. Михаил Ковач падна на земята. Три месеца лежа, докато му зарасне раната. А малкият влезе

в тъмницата.

Веднъж Михаил Ковач ме покани в своята ковачница. Беше седнал на едно трикрако столче, а напреде му стоеше тая желязна делва.

— Не искам да враждувам с тебе — рече ми той. — Искам да ти бъда приятел и за да повярваш в моето приятелство, ще ти дам този пръстен. Той не е нещо ценно, но ми е много скъп, защото го имам от майка си. Съгласен ли си?

— Съгласен съм — отговорих аз.

Тогава ковачът измъкна от средния си пръст желязния пръстен, ала без да ще, го изтърва в делвата, която беше търкулнал пред краката си. Наведе се и се опита да извади пръстена с ръка, но гърлото на делвата беше тясно и неговата ръка не можа да се промъкне.

— Стой, Михаиле — викнах аз, за да разбере, че аз всичко мога да сторя, — погледни как ще се превърна в човече колкото твоя среден пръст, ще вляза в делвата и ще изкарам пръстена.

— Влез де! — рече ковачът.

Аз мигом се превърнах на мъничко човече и се спуснах надолу с главата. И докато намеря пръстена на тъмното дъно, ковачът зачука в гърлото на делвата една желязна запушалка и викна:

— Ти си враг на човешкия род! Ти подаде меча на брата ми, за да ме погуби. Осъждам те на вечен затвор в тая стоманена делва. Хей, синове мои, натоварете делвата на една колесница и я откарайте на черноморския бряг. Когато стигнете, влезте навътре с една лодка и хвърлете делвата в морската дълбочина!

Синовете на ковача изпълниха заповедта, търкулнаха делвата и аз паднах в морето. Вълните ме понесоха от бряг на бряг. Цели седемстотин години ме блъскаха по крайбрежните канари. И ето днес ги ме извлече в своята мрежа. Отново очите ми видяха светлина. В делвата мислех, че отколе съм ослепял. Ти си моят освободител. Вземи желязния пръстен и се приготви да умреш! Предлагам ти да избереш каквато смърт искаш.

— Защо трябва да умирам? — попита рибарят и прежълтя от страх.

— Защото ме освободи. А пък аз съм дал клетва да погубя оня, който ме освободи. Най-напред, когато ме хвърлиха синовете на ковача в морето, аз си рекох:

— Ако някой ме освободи, ще напълня къщата му със съкровища. Ще го направя най-богатия човек на света.

Минаха двеста години. Никой не се яви да ме освободи.

— Ако някой отвори делвата — повторно си рекох аз, — ще му изпълня три желания, каквито и да бъдат.

Минаха се още двеста години. Никой не се яви да отвори делвата. Тогава аз се разгневих:

— Ако някой отвори делвата, давам клетва, че ще го погубя. Ще му позволя само да си избере от какво иска да умре. По-скоро си избирай от каква смърт искаш да загинеш, защото нямам време да те чакам!

Бедният рибар падна на колене и почна да се моли на чудовището:

— Не ме убивай! Аз имам две малки дъщери, които ще загинат от глад, ако не им занеса довечера хляб. Пощади ми живота, нали аз те освободих от делвата.

— Избирай! — грозно изрева духът на злото и тропна с крак.

Тогава рибарят се досети за мъничката рибка, която освободи преди половин час, обърна се към морето и тихо подсвири три пъти. В същия миг една грамадна вълна се зададе към брега. Тя налапа пясъка и спря до косматите крака на чудовището. Върху гребена на вълната подскокна хитрата рибка и попита рибаря какво иска.

— Този зъл дух — рече рибарят — иска да ме убие.

— Защо иска да те убие? — писна рибката.

— Защото отворих делвата и го освободих от мрака. Справедливо ли е, морска душице, да загина от ръката на оня, комуто съм направил най-голяма добрина?

— Аз съм дал клетва да погубя оня, който ме освободи — обади се огромният великан.

— Щом като се е заклел, справедливо е да те убие, но ти казваш, че тоя великан е бил в делвата, защо ме лъжеш? Как е възможно толкова голямо нещо да се побере в една мъничка делва?

— Истина е! — обади се пак духът на злото.

— Докато не видя с очите си, няма да повярвам — изпищя рибката.

Тогава великанът почна да се смаява, превърна се отново на мъничко човече и скокна в делвата.

— Куку! — обади се той отвътре.

Рибката прошепна на рибаря:

— По скоро зачукай запушалката на делвата!

Рибарят разбра работата, грабна запушалката, натисна я в гърлото на делвата, след това взе един камък и хубаво я зачука.

— Остани пак в тъмнина, неблагодарнико! — викна той на злия дух.

Великанът почна да плаче, да удря с юмруци и да се заканва, но стените на делвата бяха стоманени. Като свърши тая работа, рибарят грабна делвата, изкачи се на близката висока скала и хвърли в морската дълбочина врага на човешкия род. След това се върна при рибката ѝ рече:

— Благодаря ти, морска душице!

Рибката поклати червената си опашка и викна на голямата вълна:

— Хайде!

Вълната я отнесе навътре.

Бедният рибар дълго гледа след малката си спасителка и когато я изгуби от очи, наведе се и взе от пясъка старинния пръстен на Михаил Ковач. Тръгна към града с празното си кошче.

Отби се при музейния пазител и му показа пръстена.

— Какво ще ми дадеш за тоя старинен пръстен? — попита рибаринът.

Музейният пазител пое пръстена и дълго го въртя в ръцете си. По едно време забеляза старобългарски букви, също като ония, които бяха издълбани върху надгробната каменна плоча на Михаил Ковач.

— Ще ти платим за тая старинна находка, колкото ти се пада — рече той и му наброи добри пари. Бедният рибар излезе на пазара и накупи дрехи, обуца и играчки за двете свои малки дъщерички.

В къщи децата щяха да полудеят от радост, когато видяха, че техният скъп татко този път им носи цял куп подаръци.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.